

Aansluiting vo-ho opnemen in school-/jaarplan

1. Aanleiding

Aandacht voor aansluiting in het onderwijs van vo en ho levert winst op voor zowel het vo als het ho. Voor het vo levert de investering in betere voorbereiding op het ho ook een goede investering in het eigen onderwijs op. Andersom geldt dat ook voor het hbo en wo, dat beter kan aansluiten op het toeleverend onderwijs.

Voor de borging van aansluiting vo-ho is het nodig dat vo-scholen en ho-opleidingen een visie op aansluiting vo-ho opnemen in het school-/jaarplan en vandaaruit een focus en acties formuleren. Op deze manier wordt er op een structurele, doelmatige manier aandacht aan geschonken, wordt deze gefaciliteerd en opgenomen in de kwaliteitscyclus.

In het convenant 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-ho' is het volgende met elkaar overeengekomen: *'De school/opleiding neemt 'Samen werken aan een betere aansluiting' expliciet op in het schoolplan/jaarplan en beschrijft de schoolvisie op aansluiting vo-ho en op welke manier de binnen de samenwerking ontwikkelde instrumenten, activiteiten en aanbevelingen daarin een bijdrage leveren.'*

De afgelopen vijf jaar is er hard gewerkt binnen het samenwerkingsverband: kennisdeling via werkgroepen, bijeenkomsten en conferenties en oplevering van veel mooie producten. De tijd is rijp om dit materiaal te implementeren in het onderwijs. Voor scholen/opleidingen die aansluiting vo-ho nog niet hebben opgenomen in hun school-/jaarplan is het dus tijd om tot actie over te gaan! Onder punt 4 staat een plan van aanpak waarin de stappen zijn beschreven die een school kan zetten om te komen tot een borging van de visie op aansluiting vo-ho.

Mocht de school/opleiding in dit proces graag begeleid wil worden door het samenwerkingsverband vo-ho, dan kan er contact gezocht worden met Carla Spek en Ellis Wertenbroek, programmaleiders van 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-ho': c.a.spek@hr.nl of e.j.m.wertenbroek@hr.nl.

2. Visie samenwerkingsverband vo-ho

Tijdens de schoolleidersbijeenkomst in september 2019 is de schoolleiders/onderwijsmanagers een conceptvisie op aansluiting vo-ho voorgelegd. Deze visie is uitgebreid besproken en van feedback voorzien. Dit heeft geresulteerd in onderstaande visie op aansluiting. Scholen/opleidingen kunnen deze visie op aansluiting vo-ho opnemen in hun school-/jaarplan, waarin ieder de vrijheid heeft deze aan te passen binnen de eigen context.

Onze school/opleiding ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het vo en ho om leerlingen/studenten dusdanig op te leiden en te begeleiden dat ze in staat zijn succesvol te zijn in het vervolgonderwijs en uiteindelijk op de arbeidsmarkt. We bereiden de leerlingen in het vo goed voor op de overstap naar het ho en in het ho sluiten we goed aan op het vo voor een soepele overgang. Dat doen we door structureel aandacht te besteden aan de aansluitingspijlers: loopbaanontwikkeling en -begeleiding, vaardigheden en vakinhoudelijke aansluiting en aan monitoring van studiesucces. Hierbij is kennisdeling en samenwerking tussen het vo en ho waardevol en noodzakelijk ter verbetering van de wederzijdse invulling van het onderwijs.

3. Beleid

Het samenwerkingsverband adviseert om aan de hand van de [Vo-scan: 'Samen werken aan een betere aansluiting'](#) de ambitie/focus van de school te bepalen op het gebied van aansluiting vo-ho en vervolgens één of meerdere van de hieronder genoemde aansluitingsthema's op te nemen in het onderwijsbeleid:

- *LOB*
- *Ho-vaardigheden*
- *Vakinhoudelijke aansluiting Nederlands/communicatie*
- *Vakinhoudelijke aansluiting wiskunde*
- *Vakinhoudelijke aansluiting economie*

4. Plan van aanpak: aansluiting opnemen in school-/jaarplan

In dit plan van aanpak staan de stappen beschreven die een vo-school kan zetten om te komen tot een borging van de visie op aansluiting vo-ho.

Stap 1:

De directie stelt langetermijndoelen (strategisch beleid) vast op schoolniveau voor één of meerdere aansluitingsthema's. Deze langetermijndoelen sluiten aan op de visie op aansluiting vo-ho vanuit het samenwerkingsverband (zie kader) en worden geplaatst binnen het meerjarige schoolplan of visiedocument. De langetermijndoelen worden vertaald naar de activiteiten binnen de school. Je kunt hierbij denken aan het beschrijven van de volgende onderdelen:

- Welke (meetbare, concrete) doelen willen we bereiken voor het aansluitingsthema?
- Op welke manier geven we dit op onze school vorm in het curriculum?
- Welke rollen en taken hebben de medewerkers binnen de school? Wat doen de teamleider, decaan, LOB-coördinator en de mentoren? Welke rol hebben de (vak)docenten?
- Hoe professionaliseer ik de medewerkers?
- Welke facilitering is nodig voor de uitvoering van het aansluitingsbeleid?

Stap 2:

Op basis van de visie en het aansluitingsbeleid van de school ontwikkelen de teams een aansluitingswerkplan. Hier wordt de visie en het strategisch beleid vertaald naar de inrichting en uitvoering van de onderwijsactiviteiten. Deze vertaling vindt plaats in het LOB-programma, het school-/jaarplan en de vakwerkplannen.

Voorbeelden per aansluitingsthema

LOB

De LOB-coördinator, decaan en teamleiders kunnen voor de pijler 'Loopbaanontwikkeling en -begeleiding' de volgende onderdelen opnemen in het LOB-programma (incl. PTA):

- *Welke onderdeel krijgen de focus? Denk bijvoorbeeld aan: 'Doorlopende leerlijn vo-ho LOB (vo)-SLC/SLB/PI (ho)', 'Inbedding LOB-cv, 'Professionalisering en kennisdeling vo-ho LOB-SLC/SLB/PI'.*
- *Hoe besteden vakdocenten aandacht aan LOB?*
- *Wie heeft een taak bij de uitvoering van de activiteiten en hoe verdelen we de rollen en taken binnen het team?*

Ho-vaardigheden

Voor de aansluitingsthema 'vaardigheden' kunnen in het **school-/jaarplan** de volgende onderdelen beschreven worden.

- Bevat het PWS voldoende (onderzoeks)vaardigheden?
- Welke activiteiten bieden wij aan om de (onderzoeks)vaardigheden te ontwikkelen?
- In welke jaargangen vinden deze plaats?
- Wie heeft een taak bij de uitvoering van de activiteiten/het begeleiden van de leerlingen en hoe verdelen we de rollen en taken binnen het team?
- Hoe wordt de Docentenhandleiding PWS ingezet?
- Waarin moeten PWS-begeleiders geprofessionaliseerd worden?
- Hoe kunnen leerlingen die met het PWS bezig zijn begeleid worden door ho-studenten?

Vakinhoudelijke aansluiting

Je kunt bij de vakinhoudelijke aansluiting denken aan het beschrijven van de volgende onderdelen in de **vakwerkplannen**:

- Op welk vakgebied leggen we de focus (Nederlands/ wiskunde/economie)?
- Welk speerpunt kiezen we binnen dit vakgebied? Bij Nederlands kun je denken aan: Taalbeleid, Taalontwikkelen lesgeven, doorlopende leerlijn vo-ho schrijfvaardigheid etc.
- Welke activiteiten bieden we de leerlingen binnen welke vakken?
- Wie heeft een taak bij de uitvoering van de activiteiten en hoe verdelen we de rollen en taken binnen het team? Denk hierbij ook aan de contactpersonen van de werkgroepen van het samenwerkingsverband.
- Hoe integreren we de bovenbouw van het vo en de propedeuse van het hbo (invulling schoolexamens, projectonderwijs, profielgerichte opdrachten)?

Stap 3:

Aan de hand van de onderstaande items uit de [Vo-scan: 'Samen werken aan een betere aansluiting'](#) kan de school de huidige en de gewenste situatie bepalen ten aanzien van visie Aansluiting. Belangrijk is natuurlijk dat de school acties inzet om de eventuele ontwikkeling te bewerkstelligen.

Visie Aansluiting	Huidige situatie	Items	Gewenste situatie	
	1 2 3 4 5	1. Heeft onze school een visie op aansluiting vo-ho opgenomen in het schoolplan/ jaarplan?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:
	1 2 3 4 5	2. Heeft onze school beschreven hoe deze visie aansluit bij de schoolvisie?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:
	1 2 3 4 5	3. Zet de school de terugkoppelingsrapportage/ doorstroommonitor in om ambities en interventies in de aansluiting te bepalen?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:
	1 2 3 4 5	3. Heeft onze school de ambities vanuit de visie aansluiting vo-ho concreet uitgewerkt in het schoolplan/jaarplan?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:
	1 2 3 4 5	4. Zijn deze ambities bekend en worden ze gedragen binnen alle lagen van de school?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:

	1 2 3 4 5	5. Hebben de ambities geleid tot interventies binnen het onderwijs(programma)?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie:
	1 2 3 4 5	6. Maakt de school gebruik van de binnen het samenwerkingsverband ontwikkelde instrumenten, activiteiten en aanbevelingen om de ambities te bereiken en de aansluiting te bevorderen?	1 2 3 4 5	Doel: Interventie: